

Situació de partida

En la pràctica quotidiana de l'aula estan ja presents les competències bàsiques? La incorporació al currículum de les competències bàsiques (Annex I dels reials decrets de currículum per a Primària i Secundària Obligatòria) junt amb la proposta de treball per competències planteja la necessitat de reflexionar sobre la seua possible presència en el currículum real de l'aula. Ajudar al professorat en

esta reflexió i tractar de recuperar les bones iniciatives que este ja desenrotlla, és una estratègia inicial que pot motivar els docents. Encara que evidentment no partim de zero, i és obligat reconèixer-ho, és necessari analitzar les pràctiques reals que es donen en l'aula per a identificar aquelles que siguen coherents amb el que significa treballar per competències. Però es coneix el que realment significa cada una de les huit competències? Té el cicle i el departament, el centre en el seu conjunt, una visió de en quina mesura s'incorporen les competències al currículum?

Per tot això, una acció fonamental per a millorar les pràctiques d'aula serà la de reconèixer la presència de les CCBB en el currículum real de l'aula.

Objectius

- a) Identificar les competències bàsiques que definixen el perfil d'una persona educada al concloure la seua ensenyança obligatòria i comprendre el valor semàntic de la definició.
- b) Reflexionar sobre la pròpia pràctica, de manera que s'entenga la seua relació amb les CCBB i les conseqüències que açò comporta.
- c) Elaborar un diagnòstic en cicles i departaments de l'ús de treball per CCBB.
- d) Acordar un pla de millora sobre la presència de les CCBB en el currículum real de l'aula.

Descripció de l'activitat 1

En esta activitat 1, s'intentarà analitzar diverses sessions o fer una selecció de les accions més habituals que desenrotlla un professional a l'impartir la seua docència i al gestionar el procés d'ensenyança- aprenentatge.

El registre d'estes accions al llarg de diverses sessions es farà per mitjà de la plantilla denominada Recurs 1.1. El seu ompliment per part de cada professor ens permetrà disposar d'unes primeres

conclusions sobre l'abast de la nostra acció respecte a l'èxit de competències bàsiques. Els passos que s'ha de seguir són:

- Pas 1: Elaborar una llista d'accions que el docent sol demanar al seu alumnat que faça en classe.
- Pas 2: Relacionar estes accions amb les CCBB, col·locant una X en les competències que es consideren ja treballades en cada acció.
- Pas 3: Revisar l'assignació de CCBB a cada acció registrada amb l'ajuda dels descriptors de cada una de les competències.
- Pas 4: Traure les primeres conclusions del pes que tenen les CCBB en l'acció diària, en el cicle, el departament i/o el centre i expressar-les amb suport de gràfics.

Orientacions

La persona que dinamitze l'activitat tindrà en compte que en la primera part de l'activitat no es partix d'una altra informació sobre les competències que les creences i intuïcions que el professorat tinga a priori, de manera que es partix d'una aproximació inicial, que després es millorarà al disposar de la informació més precisa que proporcionen els documents aportats amb la definició semàntica de les competències bàsiques.

En efecte, l'assignació de competències a les accions d'aula pot plantejar dubtes sobre el significat de cada competència. Pot succeir que una acció de classe s'associe amb diverses competències o que a eixa acció o una altra de similar siga relacionada amb competències diferents quan diversos professors l'analitzen. Es pot fer evident que és necessària una definició més precisa que què s'entén per cada competència bàsica. Açò es pot fer de dos formes o combinant ambdós:

- a) Establir la seua definició **semàntica** identificant els elements que constituïxen cada competència, els seus trets o descriptors. Estos, al seu torn, poden organitzar-se en dimensions per a mostrar millor les seues interrelacions. D'on podem extraure la definició semàntica? El més apropiat és recórrer a les pròpies fonts que són, d'una banda, l'annex I

dels reials decrets que estableixen les ensenyances mínimes i d'altra banda, l'annex II dels dits decrets relatius al currículum de les diferents àrees i matèries, en concret, l'aparatado de "contribució de l'àrea al desenrotllament de la competència bàsica". En l'àmbit d'un centre, esta labor de definició semàntica pot recolzar-se en la realitzada ja per grups de docents com és el cas del Recurs 1.2.

- b) Establir la seua definició **operativa** per mitjà de la que es relacione cada competència bàsica amb cada un dels elements prescrits en els dissenys curriculars: objectius, continguts i criteris d'avaluació. Esta estratègia conduiria a l'elaboració d'un "document-pont" que permetera visualitzar la integració de les competències bàsiques en el currículum.

Ambdós definicions són importants: La definició semàntica és essencial per a orientar el significat d'una determinada competència vinculant-la a un determinat marc teòric. És important que els centres compartisquen eixe significat i per a això és necessari un procés de debat que conduïska a una visió compartida de cada competència sobre la qual es pot construir una definició operativa que porte al desenrotllament curricular.

En esta activitat es pretén, perquè, suscitar la reflexió i el debat sobre quins elements constituïxen cada competència recolzant-nos tant en les fonts primàries, com en els treballs duts a terme per grups de docents per a identificar els descriptors i organitzar-los en dimensions. Especialment, estos últims faciliten la labor deliberativa que ha de dur a terme el professorat d'un centre. Este procés és necessari per a fer possible l'assumpció col·lectiva d'este marc teòric de les competències bàsiques. A més, de vegades caldrà recórrer a ell quan sorgisquen dubtes en el procés posterior d'establir la definició operativa de les competències bàsiques.

El resultat de tot això ha de ser una comprensió més profunda, més enllà de la intuïció inicial, de la qual cosa són les competències bàsiques com a representació del que es consideren aprenentatges socialment rellevants i desitjables.

Competències professionals docents

1. Contribuir a la millora de la seua professió, a través de la participació activa en processos de

Investigació, desenrotllament i innovació.

2. Desenrotllar les capacitats comunicatives i creatives així com hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu, i promoure-ho entre els estudiants.
3. Comprendre les condicions institucionals fixades per l'ordenament del sistema educatiu, així com la seua concreció en un determinat centre i valorar les seues possibilitats de millora.

Lectures d'ampliació i d'aprofundiment

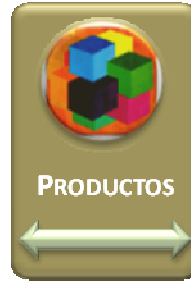
- MOYA, J. (dir.) (2007). "¿Cuáles son las competencias básicas en los diseños curriculares". *Revista Escuela*. nº 3, diciembre.
- Pérez Gómez, A.I. (2007): "La naturaleza de las competencias básicas y sus aplicaciones pedagógicas". Consejería de Educación de Cantabria. *Cuadernos de Educación de Cantabria*. Descargable en: [Cuadernos de Educación 1. La naturaleza de las competencias básicas y sus aplicaciones pedagógicas](#)
- Coll, C. (2007): "Las competencias en la educación escolar: algo más que una moda y mucho menos que un remedio". *Aula de Innovación Educativa*, 161, 34-39. URL: <http://redecu.uach.mx/concepto/Las%20competencias%20en%20la%20educacion%20escolar.Algo%20mas%20que%20una%20moda%20y%20mucho%20menos%20que%20un%20remedio.pdf> (consultado 15/07/13).

Recursos

- Recurs 1.1. Plantilla per al registre de les accions d'aula i la seua relació intuïtiva amb les CCBB.
- Recurs 1.2. Definició semàntica de les CCBB.
 - a) **Annex I** dels RRDD de currículum de E. Primària i E. Secundària Obligatòria.
 - b) **Decrets de currículums** d'Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria: Contribució de les àrees de l'Ensenyança Obligatòria a les CCBB.
 - c) Exemple de dimensions i descriptors elaborat pel Servei d'inspecció de les Palmes i el CEP de Telde.
 1. Exemple de dimensions i descriptors elaborat pel Seminari permanent del Projecte Atlàntida de València.

Productes

- Producte 1.1. Recolzat pels descriptors presenta taules i gràfics de la presència de les CCBB en les accions d'aula de centre, etapes. Cicles, nivells, àrees. **Analitzar** i traure conclusions
- Producte: Actes de les reunions realitzades per a realitzar les activitats proposades.